

BELGISCHE SENAAAT

 ZITTING 2001-2002

 26 JUNI 2002

Wetsontwerp tot wijziging van artikel 86bis van het Gerechtelijk Wetboek en van de wet van 3 april 1953 betreffende de rechterlijke inrichting

AMENDEMENTEN

Nr. 1 VAN MEVROUW STAVEAUX-VAN STEENBERGE

Art. 2

Dit artikel doen vervallen

Verantwoording

Hoe dan ook gaat het om een zeer slecht wetsontwerp dat alleen maar de bedoeling heeft om de taalwet te omzeilen en het tweetalig karakter van de Brusselse rechtbank uit te hollen. Alles moet dus in het werk gesteld worden om deze wet tegen te houden.

Nr. 2 VAN MEVROUW STAVEAUX-VAN STEENBERGE

Art. 2

In artikel 86bis van het Gerechtelijk Wetboek, ingevoegd bij de wet van 10 februari 1998 en gewijzigd bij de wet van 28 maart 2000, wordt de zin in het

Zie:

Stukken van de Senaat:

2-1208 - 2001/2002:

Nr. 1: Wetsontwerp overgezonden door de Kamer van volksvertegenwoordigers.

SÉNAT DE BELGIQUE

 SESSION DE 2001-2002

 26 JUIN 2002

Projet de loi modifiant l'article 86bis du Code judiciaire et la loi du 3 avril 1953 d'organisation judiciaire

AMENDEMENTS

N° 1 DE MME STAVEAUX-VAN STEENBERGE

Art. 2

Supprimer cet article.

Justification

Il s'agit de toute façon d'un très mauvais projet de loi dont le seul but est de tourner la loi sur l'emploi des langues et de battre en brèche le bilinguisme du tribunal de Bruxelles. Il convient dès lors de tout mettre en oeuvre afin d'empêcher l'adoption de ce projet.

N° 2 DE MME STAVEAUX-VAN STEENBERGE

Art. 2

À l'article 86bis du Code judiciaire, inséré par la loi du 10 février 1998 et modifié par la loi du 28 mars 2000, alinéa 2, la phrase « Leur mission prend fin à

Voir:

Documents du Sénat:

2-1208 - 2001/2002:

N° 1: Projet transmis par la Chambre des représentants.

tweede lid « Behoudens verlenging ... verstreken » **vervangen door de woorden**: « *Hun opdracht eindigt na verloop van « één jaar ».*

Verantwoording

In ondergeschikte orde trachten we met dit amendement de aanstelling van deze rechters in tijd te beperken. Enkel hierdoor wordt hun opdracht tijdelijk, zoals gevraagd door de Raad van State.

Nr. 3 VAN MEVROUW STAVEAUX-VAN STEENBERGE

(Subamendement op amendement nr. 2)

De woorden « na verloop van één jaar » **vervangen door de woorden** « *na verloop van twee jaar* ».

Nr. 4 VAN MEVROUW STAVEAUX-VAN STEENBERGE

(Subamendement op amendement nr. 2)

De woorden « na verloop van één jaar » **vervangen door de woorden** « *na verloop van drie jaar* ».

Nr. 5 VAN MEVROUW STAVEAUX-VAN STEENBERGE

(Subamendement op amendement nr. 2)

De woorden « na verloop van één jaar » **vervangen door de woorden** « *na verloop van vier jaar* ».

Gerda STAVEAUX-VAN STEENBERGE.

Nr. 6 VAN DE HEER VANDENBERGHE EN MEVROUW DE SCHAMPHELAERE

Art. 2

Het voorgestelde nieuw lid aanvullen als volgt :

« *Deze mogelijkheid blijft bestaan tot het einde van het tweede jaar volgend op de inwerkingtreding van deze bepaling.* »

Verantwoording

Terecht heeft de Raad van State gewezen op het dubbelzinnige karakter van de benoeming van toegevoegde rechters om de problematiek van achterstand in de Brusselse rechtbanken op te lossen. Met name overwoog de Raad:

« *In casu* kan de wetgever met gebruikmaking van artikel 86bis van het Gerechtelijk Wetboek het aantal toegevoegde rechters voor het rechtsgebied van het hof van beroep te Brussel verhogen, op voorwaarde dat de geplande maatregelen tijdelijk zijn in afwachting van structurele maatregelen die het mogelijk maken om

l'expiration du terme pour lequel ils ont été désignés, sauf prorogation » **est remplacée par les mots**: « *Leur mission prend fin à l'expiration d'un an* ».

Justification

Subsidiairement, le présent amendement tend à limiter la désignation de ces juges dans le temps. Ce n'est que dans ces conditions que leur mission sera temporaire, ainsi que le demande le Conseil d'État.

N° 3 DE MME STAVEAUX-VAN STEENBERGE

(Sous-amendement à l'amendement n° 2)

Remplacer les mots: « à l'expiration d'un an » **par les mots** « *à l'expiration de deux ans* ».

N° 4 DE MME STAVEAUX-VAN STEENBERGE

(Sous-amendement à l'amendement n° 2)

Remplacer les mots « à l'expiration d'un an » **par les mots** « *à l'expiration de trois ans* ».

N° 5 DE MME STAVEAUX-VAN STEENBERGE

(Sous-amendement à l'amendement n° 2)

Remplacer les mots « à l'expiration d'un an » **par les mots** « *à l'expiration de quatre ans* ».

N° 6 DE M. VANDENBERGHE ET MME DE SCHAMPHELAERE

Art. 2

Compléter l'alinéa nouveau proposé par ce qui suit :

« *Cette possibilité subsiste jusqu'à la fin de la deuxième année qui suit l'entrée en vigueur de la présente disposition.* »

Justification

C'est à juste titre que le Conseil d'État a mis l'accent sur le caractère équivoque de la nomination de juges de complément pour résoudre la problématique de l'arriéré dans les tribunaux bruxellois. Voici ce qu'envisageait notamment le Conseil:

« En l'espèce, le législateur peut recourir à l'article 86bis du Code judiciaire en augmentant le nombre de juges de complément pour le ressort de la cour d'appel de Bruxelles à la condition que les mesures envisagées soient de nature temporaire en attendant que soient prises les mesures structurelles permettant de mettre

de bestaande buitengewone situatie definitief te beëindigen.» (onze onderstreping)

Conform de talloze verklaringen van Nederlandstalige vertegenwoordigers van de meerderheid, dient deze tijdelijkheid in de wet zelf verankerd te worden, en dit om te vermijden dat het instrument van de toegevoegde rechters zou worden gebruikt op een wijze die diametraal ingaat tegen de eigenlijke bedoelingen van de wetgever bij de invoering van het oorspronkelijke artikel 86bis.

Nr. 7 VAN DE HEER VANDENBERGHE EN MEVROUW DE SCHAMPHELAERE

Art. 2

In het voorgestelde nieuwe lid de woorden «of van het arbeidshof te Brussel» en «en van de arbeidsrechtbanken» doen vervallen.

Verantwoording

De regeling inzake toegevoegde rechters is bedoeld om situaties van achterstand op te lossen. Het is echter algemeen bekend dat een dergelijk probleem nauwelijks bestaat bij de arbeidsgerechten in het rechtsgebied van het hof van beroep te Brussel, zodat het volkomen zinloos is de bedoelde regeling ook betrekking te laten hebben op het arbeidshof te Brussel.

Nr. 8 VAN DE HEER VANDENBERGHE EN MEVROUW DE SCHAMPHELAERE

Art. 2

De in dit artikel voorgestelde toevoeging aanvullen met het volgende lid:

«Ten aanzien van deze rechters is artikel 43, § 5, van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken van toepassing.»

Verantwoording

In tegenstelling tot de indieners van het ontwerp is onze fractie van oordeel dat de voorgestelde wijziging van het Gerechtelijk Wetboek niet alleen niet mag leiden tot een structurele omzeiling van de wet, maar geen enkele omzeiling van de wet kan verantwoord worden. De wetgever van 1935 heeft de taalvereisten in de wet op het taalgebruik in gerechtszaken ingeschreven om de rechtszoekenden waarborgen te bieden in het licht van de kwaliteit van de hun verstrekte rechtsbedeling. Dit gebeurde met name in het besef dat de feitelijke situaties die in een tweetalig gebied aan het oordeel van een rechter worden voorgelegd zich niet noodzakelijk schikken naar een rigide opdeling in het Nederlands en het Frans.

Er is daarenboven geen enkele waarborg dat de toegevoegde rechters enkel zullen worden belast met dossiers die volledig (partijen, stukken, getuigen) in de taal van hun diploma zijn gesteld *caus quo* zullen optreden. Vermits dit enen moeilijk is, en de kwaliteit van de rechtsbedeling in de hoofdstad de ultieme toetssteen van de wetgever dient te zijn, is er geen enkele reden om de toegevoegde rechters aan andere (kwalitatieve) taalvereisten te onderwerpen dan hun collegae die niet zijn benoemd op grond van artikel 86bis van het Gerechtelijk Wetboek.

définitivement fin à la situation particulière existante.» (nous soulignons)

Conformément aux nombreuses déclarations de représentants néerlandophones de la majorité, ce caractère provisoire doit être inscrit dans la loi même, et ce, pour éviter que l'instrument que constituent les juges de complément ne soit utilisé d'une manière diamétralement opposée aux objectifs véritables du législateur lorsqu'il a inséré l'article 86bis initial.

N° 7 DE M. VANDENBERGHE ET MME DE SCHAMPHELAERE

Art. 2

À cet article, dans l'alinéa nouveau proposé, supprimer les mots «ou de la cour du travail de» ainsi que les mots «et des tribunaux du travail».

Justification

Le but du système des juges de complément est de remédier à des situations d'arriéré. Or, tout le monde sait que ce type de problème n'existe pratiquement pas dans les juridictions du travail du ressort de la cour d'appel de Bruxelles. Il ne sert donc absolument à rien d'étendre le régime en question à la cour du travail de Bruxelles.

N° 8 DE M. VANDENBERGHE ET MME DE SCHAMPHELAERE

Art. 2

À cet article, compléter l'ajout proposé par l'alinéa suivant:

«L'article 43, § 5, de la loi du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire est applicable à ces juges.»

Justification

Contrairement aux auteurs du projet de loi, le groupe politique des auteurs du présent amendement pense qu'il ne suffit pas que la modification proposée ne puisse pas déboucher sur un contournement structurel de la loi; elle ne peut justifier aucun contournement de la loi. Le législateur de 1935 a inscrit les exigences linguistiques dans la loi concernant l'emploi des langues en matière judiciaire afin de donner aux justiciables des garanties quant à la qualité de l'administration de la justice à leur égard. Il l'a fait entre autres en considération du fait que les situations concrètes qui sont soumises à l'appréciation du juge, dans une région bilingue, ne se prêtent pas nécessairement à une répartition rigide entre le français et le néerlandais.

De plus, on n'a aucune garantie que les juges de complément ne seront chargés et, le cas échéant, amenés à connaître uniquement de dossiers (parties, pièces, témoins) rédigés entièrement dans la langue de leur diplôme. Vu que c'est absolument impossible et que la qualité de l'administration de la justice dans la capitale doit être la pierre de touche par excellence du législateur, il n'y a aucune raison de prévoir pour les juges de complément des exigences linguistiques (qualitativement) différentes de celles qui s'appliquent à leurs collègues qui ne sont pas nommés sur la base de l'article 86bis du Code judiciaire.

Nr. 9 VAN DE HEER VANDENBERGHE EN
MEVROUW DE SCHAMPELAERE

Art. 2

De in dit artikel voorgestelde toevoeging aanvullen met het volgende lid :

«*De toegevoegde rechters genieten een bijzondere weddenteslag, die door de Koning wordt bepaald. Deze toeslag kan er echter onder geen beding toe leiden dat toegevoegde magistraten een hoger salaris zouden genieten dan magistraten die hun kennis van de andere landstaal hebben aangetoond.*»

Verantwoording

Het toekennen van een «eentaligheidspremie» aan de toegevoegde magistraten is in de specifieke Brusselse situatie een van de meest hatelijke aspecten van het ontwerp. Door magistraten die niet beantwoorden aan de «strengere» taalkennisvereisten van de taalwetgeving in bestuurszaken te belonen met een premie voor hun mobiliteit (die in de realiteit erg beperkt is vermits zij allen in Brussel zullen worden ingezet) geeft men een volkomen foutief signaal, dat elke inspanning om wél een nuttige taalkennis op te bouwen ontmoedigt en ridiculiseert.

Nr. 10 VAN DE HEER VANDENBERGHE EN
MEVROUW DE SCHAMPELAERE

Art. 2

In het voorgestelde artikel 86bis, tweede lid, de woorden «een vierde» vervangen door de woorden «een zesde».

Verantwoording

De plotse verdubbeling van het aantal toegevoegde rechters in het rechtsgebied van het hof van beroep van Brussel geeft blijk van een al te maximalistische invulling van dit instrument. Een verdubbeling van het aantal toegevoegde rechters, die er meteen toe leidt dat niet minder dan een kwart van de Brusselse effectieven een toegevoegd statuut zou krijgen, is een te krachtig medicijn voor een probleem waarvoor niet eens een grondige diagnose werd gesteld. Als men dan toch — en het weze herhaald — ten onrechte, opteert voor dit middel, verdient het aanbeveling dit met enige voorzichtigheid te doen en het plafond van het aantal toegevoegde benoemingen op een zesde van het aantal effectieven vast te stellen.

Nr. 11 VAN DE HEER VANDENBERGHE EN
MEVROUW DE SCHAMPELAERE

Art. 2bis (nieuw)

Een artikel 2bis (nieuw) invoegen, luidende :

«*Art. 2 bis. — In hetzelfde artikel wordt het tweede lid aangevuld als volgt:*

«*De verlenging van de opdracht van toegevoegde rechters dient bijzonder gemotiveerd te worden met*

N° 9 DE M. VANDENBERGHE ET MME DE
SCHAMPELAERE

Art. 2

À cet article, compléter l'ajout proposé par l'alinéa suivant :

«*Les juges de complément bénéficient d'un complément de traitement spécial, fixé par le Roi. Ce complément ne peut cependant en aucun cas avoir pour conséquence que les juges de complément perçoivent un traitement plus élevé que les magistrats ayant justifié de la connaissance de l'autre langue nationale.*»

Justification

Compte tenu de la situation spécifique de Bruxelles, l'octroi d'une «prime d'unilinguisme» aux magistrats de complément est un des aspects les plus détestables du projet de loi. En récompensant par une prime de mobilité (mobilité qui est en réalité fort limitée puisque ces magistrats seront tous affectés à Bruxelles) les magistrats qui ne répondent pas aux strictes exigences linguistiques de la législation sur l'emploi des langues en matière administrative, on donne un signal tout à fait contre-productif, qui décourage et ridiculise tout effort visant à acquérir effectivement les connaissances linguistiques utiles.

N° 10 DE M. VANDENBERGHE ET MME DE
SCHAMPELAERE

Art. 2

Dans l'article 86bis, alinéa 2, proposé, remplacer les mots «un quart» par les mots «un sixième».

Justification

Le doublement soudain du nombre de juge de complément dans le ressort de la cour d'appel de Bruxelles témoigne d'un usage trop maximaliste de cet instrument. Un tel doublement, qui a pour conséquence directe que pas moins d'un quart des effectifs bruxellois auront un statut de complément, est un remède trop puissant pour un problème qui n'a même pas fait l'objet d'un diagnostic approfondi. Si on devait malgré tout opter — et ce, répétons-le, à tort — pour cette solution, il serait opportun de faire preuve d'un minimum de prudence en limitant le nombre des nominations de complément à un sixième du nombre des effectifs.

N° 11 DE M. VANDENBERGHE ET MME DE
SCHAMPELAERE

Art. 2bis (nouveau)

Insérer un article 2bis (nouveau), rédigé comme suit :

«*Art. 2bis. — Dans le même article, l'alinéa 2 est complété comme suit:*

«*La prorogation de la mission des juges de complément doit être motivée spécialement au vu de la persis-*

het oog op het voortbestaan van de concrete omstandigheden die hun aanvankelijke benoeming hebben gerechtvaardigd. »

Verantwoording

De woorden «behoudens verlenging [van] de opdracht waarvoor zij zijn aangewezen», gecombineerd met de motiveringsgronden die worden opgesomd in het vierde en vijfde lid van artikel 86bis, tonen aan dat de aanstelling van een toegevoegde rechter nauw verbonden is met een set aan concrete omstandigheden. De verlenging van deze opdracht mag dan ook niet verworden tot een quasi-automatisme, maar dient uitdrukkelijk onderzocht en gemotiveerd te worden. Het spreekt ook voor zich dat een verlenging enkel verantwoord kan worden op grond van het voortbestaan van de concrete omstandigheden die aanleiding hebben gegeven tot de oorspronkelijke benoeming van de toegevoegde rechter. Indien deze omstandigheden niet langer bestaan of een relevante wijziging hebben ondergaan, dient overgegaan te worden tot een nieuwe aanwijzing, veeleer dan tot een verlenging.

Nr. 12 VAN DE HEER VANDENBERGHE EN MEVROUW DE SCHAMPHELAERE

Art. 2ter (nieuw)

Een artikel 2ter (nieuw) invoegen, luidende :

«Art. 2ter. — In hetzelfde artikel wordt na het zevende lid een nieuw lid ingevoegd als volgt:

«De benoemingen in het rechtsgebied van het hof van beroep van Brussel, die plaatsvinden nadat de grens van een achtste van het totale aantal magistraten werd bereikt, dienen op een bijzondere wijze gemotiveerd te worden, in het licht van de specifieke problemen van het rechtsgebied, en meer bepaald in het licht van de taalsituatie bij de betrokken rechtbanken. Met name dient aangetoond te worden dat de benoeming geen afbreuk zal doen aan het globale taalevenwicht binnen de Brusselse rechtbank. »

Verantwoording

De mogelijkheid tot het benoemen van bijkomende toegevoegde rechters in het rechtsgebied van het hof van beroep te Brussel is een uitzondering op de algemene regel van artikel 86bis, die bijgevolg een bijzondere motivering behoeft. Het spreekt voor zich dat deze motivering verband dient te houden met de in de memorie van toelichting aangehaalde bijzondere gronden voor het invoeren van dit instrument.

tance des circonstances concrètes qui ont justifié leur nomination initiale. »

Justification

Associés aux motifs énumérés aux alinéas 4 et 5 de l'article 86bis, les mots «sauf prorogation [de la mission pour laquelle ils ont été désignés]» montrent que la désignation d'un juge de complément est étroitement liée à l'existence de circonstances concrètes. La prorogation de cette mission ne peut dès lors devenir, en aucun cas, un quasi automatisme; elle doit au contraire être examinée et motivée expressément. Il va aussi de soi qu'une prorogation ne peut être justifiée que par la persistance des circonstances concrètes qui ont conduit initialement à la nomination du juge de complément. Si ces circonstances venaient à disparaître ou à changer objectivement, il vaudrait mieux procéder à une nouvelle nomination plutôt qu'à une prorogation.

N° 12 DE M. VANDENBERGHE ET MME DE SCHAMPHELAERE

Art. 2ter (nouveau)

Insérer un article 2ter (nouveau), rédigé comme suit :

«Art. 2ter. — Il est inséré, dans le même article, après l'alinéa 7, un alinéa nouveau, rédigé comme suit:

«Les nominations auxquelles il sera procédé, dans le ressort de la cour d'appel de Bruxelles, une fois que la limite du nombre total de magistrats aura été atteinte, devront être motivées de manière spéciale en fonction des problèmes spécifiques du ressort, et plus particulièrement en fonction de la situation linguistique des tribunaux concernés. Il faudra notamment démontrer que la nomination ne nuira pas à l'équilibre linguistique du tribunal de Bruxelles. »

Justification

La possibilité de nommer des juges de complément supplémentaires dans le ressort de la cour d'appel de Bruxelles déroge à la règle générale de l'article 86bis; cette exception requiert par conséquent une motivation spéciale. Il va de soi que cette motivation doit avoir un lien avec les raisons particulières qui, selon l'exposé des motifs, sous-tendent à la création de cet instrument.

Nr. 13 VAN DE HEER **VANDENBERGHE** EN
MEVROUW **DE SCHAMPHELAERE**

Art. 2^{quater} (nieuw)

Een artikel 2^{quater} (nieuw) invoegen, luidende :

«Art. 2^{quater}. — *In hetzelfde artikel wordt het zevende lid aangevuld als volgt :*

«*In ieder geval wint de Koning het gemotiveerd advies in van de stafhouders bij de balies bij de rechtbanken van het betrokken rechtsgebied.*»

Verantwoording

Het instrument van de toegevoegde rechters is bedoeld om te verhelpen aan problemen van gerechtelijke achterstand. Deze problemen hebben echter niet louter betrekking op de organisatie van de rechtbank zelf, maar zijn tevens nauw verbonden met de verhoudingen tussen de rechtbanken en de rechtzoekenden en hun vertegenwoordigers, leden van de balie. Vermits uit verschillende concrete voorbeelden gebleken is dat goede afspraken tussen de balie en de rechtbanken de achterstand gevoelig kunnen reduceren, lijkt het op zijn minst noodzakelijk eerst na te gaan of dit minder ingrijpende middel geen voldoende antwoord kan zijn op het probleem van de achterstand. Daartoe dient deze vraag ook besproken te worden met de vertegenwoordigers bij uitsteking van de balie, namelijk de stafhouders. Pas indien uit hun advies is gebleken dat bijkomende benoemingen noodzakelijk zijn om een mouw te passen aan de ontstane achterstand, kan de Koning in redelijkheid beslissen dat de benoeming van toegevoegde magistraten, die een *ultimum remedium* dient te zijn, verantwoord kan worden.

Nr. 14 VAN DE HEER **VANDENBERGHE** EN
MEVROUW **DE SCHAMPHELAERE**

Art. 3

In dit artikel het cijfer «34» vervangen door het cijfer «25».

Verantwoording

Dit amendement is de logische emanatie van amendement nr. 10.

Hugo **VANDENBERGHE**.
Mia **DE SCHAMPHELAERE**.

N° 13 DE M. **VANDENBERGHE** ET MME **DE SCHAMPHELAERE**

Art. 2^{quater} (nouveau)

Insérer un article 2^{quater} (nouveau), rédigé comme suit :

«Art. 2^{quater}. — *Dans le même article, l'alinéa 7 est complété par la disposition suivante :*

«*Le Roi recueille en tout cas l'avis motivé des bâtonniers des barreaux des tribunaux du ressort concerné.*»

Justification

Les juges de complément sont un instrument destiné à résoudre les problèmes d'arriéré judiciaire. Ces problèmes ne concernent toutefois pas que l'organisation du tribunal lui-même; ils sont également étroitement liés aux relations entre les tribunaux et les justiciables et les représentants de celui-ci, les membres du barreau. Comme plusieurs exemples concrets ont montré que de bons accords entre les barreaux et le tribunal permettaient de réduire sensiblement l'arriéré, il semble nécessaire d'examiner à tout le moins si ce moyen moins radical n'apporterait pas une réponse suffisante au problème de l'arriéré. À cet effet, il convient de discuter de la question avec les représentants par excellence du barreau que sont les bâtonniers. Ce n'est que si leur avis montre que des nominations supplémentaires sont nécessaires pour résorber l'arriéré existant que le Roi pourra raisonnablement décider que la nomination de magistrats de complément, à laquelle il ne faut recourir qu'au dernier ressort, se justifie.

N° 14 DE M. **VANDENBERGHE** ET MME **DE SCHAMPHELAERE**

Art. 3

À cet article, remplacer le nombre «34» par le nombre «25».

Justification

Le présent amendement est le corollaire logique de l'amendement n° 10.